

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee
Suur-Ameerika 1
Tallinn

Teie 19.06.2025 nr 1-4/25/2872

Meie 11.07.2025 nr 1-5/25-238-2

Ettepanekud määruse nr 35 muudatuse kohta

Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus tänab Kliimaministeeriumit keskkonnaministri määruse nr 35 „Hankelepingu esemeks olevate toodete ja teenuste keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja nende kohta riigihanke alusdokumentides kehtestavad tingimused“ muudatuste eelnõu saatmise eest.

Esitame järgnevad ettepanekud:

1. Paljudes teistes Euroopa riikides, sealhulgas meie lähinaabriks olevas Soomes, ei kehtestata kohustuslike kriteeriume, vaid antakse hankijatele suunised ja juhised vabatahtlikult teadlike otsuste tegemiseks. Kohustuslike kriteeriumite rohkus suurendab märkimisväärselt tahtmatult tekkivate eksimuste võimalust, suurendades samal ajal oluliselt ka halduskoormust nii hankijatel kui pakkujatel. Kas see on soovitatav ja aktsepteeritav tulemus, arvestades koalitsioonilepingus väljendatud põhimõtteid nagu bürokraatia ja halduskoormuse vähendamine, riigihangete lihtsustamine jms? Palume kaaluda kohustuslike kriteeriumite kehtestamata jätmist ning selle asemel koostada soovitusel ja juhised nende soovitude praktiliseks järgimiseks riigihangete läbiviimisel. Või kehtestada keskkonnahoidlikud tingimused kõik vabatahtlikena, koos juhistega nende täitmiseks ja kontrollimiseks riigihangete läbiviimisel.
2. Eelnõu § 1 punkti 5 kohaselt täiendatakse määrust §-ga 8². Juhime tähelepanu, et nimetatud § 8² lg 2 p 4 on sätestatud, et multifunktsionaalne seade on toode, mis täidab vähemalt kahte põhifunktsiooni (printimine, skaneerimine, kopeerimine). Kui põhifunktsioonide arv sõnaliselt üldse väljendada, peaks see olema kahe asemel kolm, vastavalt sulgudes toodud loetelule.
3. Pildindusseadmete keskkonnahoidlike kriteeriumite punkt 1.6 tekitab küsimusi ning sisaldab olemuslikult vastuolulisi tingimusi. Palume välja jätta punkti kolmas lause „Vastavus tuleb tagada väga ohtlike ainete loendi viimase versiooniga, mis oli kättesaadav üks aasta enne toote tootmise kuupäeva,„
 - 3.1. Arvestades, et ümbriseosades kasutatavatesse plastidesse ei tohi tahtlikult olla lisatud REACH kandidaatainete loendi aineid, kas riigihanke läbiviimisel piisab nõude täidetuse kontrollimisel pildindusseadme tootja kinnitusest, et tahtlikult REACH kandidaatainete loendi aineid lisatud ei ole?
 - 3.2. Sama kõnealuse punkti kolmas lause sätestab, et vastavus tuleb tagada väga ohtlike ainete loendi viimase versiooniga, mis oli kättesaadav üks aasta enne toote tootmise kuupäeva. Kas silmas on peetud [väga ohtlike ainete loendit](#), mis on avaldatud REACH määruse artikli 59 lõike 10 kohaselt või missuguse väga ohtlike ainete loendiga tuleb arvestada?
 - 3.3. Kas, kes ja kuidas peab hakkama kontrollima väga ohtlike ainete loendisse lisamise ning toote tootmise kuupäevi ning nende vastavust kõnealuses punktis kehtestatud nõudele? Kuidas on see praktikas teostatav? Missuguste allikate ning dokumentide põhjal on võimalik kõnealuse nõude täitmist mõistlikult kontrollida?
 - 3.4. Kui punkti 1.6 esimene lause sätestab, et REACH kandidaataineid ei tohi ümbrisesse (tahtlikult) lisatud olla, ning kolmas lause ütleb et vastavus tuleb tagada vaid väga ohtlike ainete loendiga, ning

arvestades seejuures, et väga ohtlike ainete loend on üldise kandidaatainete loendi üks osa, tekib küsimus, et kas kogu punkti mõte taandub tegelikult vaid esimeses lauses väljendatud REACH kandidaatainete lisamise tahtluse kontrollimisele? Tingimuse praeguse sõnastuse põhjal võib sellest nii aru saada küll. Seega on üleliigne punkti kolmas lause, mis tekitab samas ka keeruka ning praktikas väga komplitseeritud kontrollikohustuse. Kuidas peaks hankija punktis 1.6 sätestatud nõuete täitmist sisuliselt kontrollima? Palume punkti 1.6 kolmas lause eemaldada.

4. Pildindusseadmete keskkonnahoidlike kriteeriumite punkti 1.8 neljandas lauses väljendatud garantiikehtivuse tingimus on vastuolus punktis 1.7 väljendatud mõttega. Kui punkti 1.7 kohaselt peab seade võimaldama korduskasutatud/taastatud kulumaterjalide kasutamist, kuid punkt 1.8 sätestab, et garantii katkeb, kui korduskasutatud/taastatud kulumaterjali kasutamine seadme ära rikub, siis on need kaks punkti praeguses sõnastuses sisulises vastuolus. Palume punkti 1.8 neljanda lause eemaldada, või äärmisel juhul sõnastada järgnevalt: „Garantii ei tohi kaotada kehtivust korduskasutatud/taastatud kulumaterjalide kasutamise tõttu pildindusseadmetes, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et tõrge või kahjustus tekkis kasutaja poolt teadlikult ebasobiva korduskasutatud/taastatud kulumaterjali kasutamise tõttu.„ Kuigi mõõname, et ka sellise muudetud sõnastusega võib tekkida praktikas vaidlusi garantiitingimuste kohaldumise üle.
5. Juhul, kui ettepanekut kohustuslike kvaliteedikriteeriumite kehtestamata jätmiseks või vabatahtlikuna kehtestamiseks ei arvestata, ning otsustatakse kohustuslikud kriteeriumid siiski kehtestada, ei jäta määruse kavandatud jõustumine juba 01.09.2025 piisavalt aega uute nõuete arvestamiseks hankedokumentide koostamisel. Teeme ettepaneku muuta määruse jõustumise kuupäeva ning kehtestada määruse jõustumine alates 01.01.2026 ning koostada hiljemalt määruse jõustumise ajaks ka juhendmaterjal nõuete praktiliseks rakendamiseks riigihangete läbiviimisel.

Oleme valmis oma kirjeldatud ettepanekuid täiendavalt arutama.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mirjam Virosiim-Kuhi
Õigus- ja hankeosakonna juhataja

Katri Samarütel
katri.samarytel@rit.ee